

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci žalobce: **K. A. Y.**, zastoupeného Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19.6.2013, č.j. OAM-319/LE-LE05-K03-2011, ve věci mezinárodní ochrany, t a k t o :

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů („zákon o azylu“).

Toto rozhodnutí napadl žalobce včas podanou žalobou, v níž namítal, že v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany byl zkrácen na svých právech. Napadené rozhodnutí považuje za nezákonné a vadné. Namítá pochybení správního orgánu ve správním řízení, a to porušení ustanovení § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a dále porušení ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

V doplnění žaloby, učiněném prostřednictvím soudem ustanoveného zástupce žalobce shrnul, že žalobce měl problémy ve své zemi původu poté, co projevil své politické názory a nesouhlas s tamním režimem, a to jak prostřednictvím publikací protivládních článků, tak svoji účastí na demonstraci. Uvedl, že dlouhodobě nesouhlasil s politickým fungováním své země, ač do prezidentských voleb v roce 2009 se nijak aktivně politicky neangažoval a nebyl členem žádné politické strany. Po vyhlášení výsledků prezidentských voleb, které většina obyvatelstva považovala za zmanipulované, se v Íránu zvedla vlna odporu a masových demonstrací. Žalobce se v povolebním období v roce 2009 rozhodl svůj politický názor projevit také na venek, na veřejnosti, a to publikací protivládních článků na internetu a psaním protivládních hesel na zdech a svoji účastí na demonstraci. Při této příležitosti byl zatčen, uvězněn, trýzněn a bit. Během svého pobytu ve věznici Kahrizak (1 týden) byl bit bičem, musel přebývat spolu s dalšími 130 lidmi na cele o velikosti 70 m² bez možnosti hygieny, byl podroben spánkové deprivaci (zákaz sezení, vězni museli spát ve stoje). Poté byl převezen do věznice Evin, při výsleších byl podroben fyzickému násilí, bití a kopání. Propuštěn byl po pěti týdnech na základě svého slibu, že nevyhledá právní pomoc a nebude dále politicky aktivní. Po propuštění kvůli fyzickým a psychickým následkům věznění vyhledal lékařskou pomoc. Příslušné íránské státní orgány s ním po jeho protivládní činnosti jednaly jako s představitelem opozice. Žalobce nesouhlasí s vyjádřením žalovaného, že by vyjadřoval pouze obecnou nespokojenost s životem v zemi původu a že byl zadržen jenom v souvislosti s plošným zatýkáním a nikoli za projevování svých politických názorů. Žalobce také nesouhlasí s tím, že by jeho výpovědi byly nevěrohodné a nekonzistentní, snaží se zmiňované rozpory vysvětlit (popis vězení a podmínky v obou věznicích, k zákazu vysokoškolského studia v zemi původu a Bělorusku). Odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS), a to rozhodnutí č.j. 8 Azs 1/2011, kdy povinnost správního orgánu zjistit skutečný stav věc je limitována tvrzením žadatele a rozhodnutí NSS č.j. 6 Azs 235/2004 ze dne 25.12.2005 ohledně posouzení věrohodnosti výpovědí žadatele, v němž se uvádí, že pokud se drží jedné dějové linie a nejedná se o výrazné rozpory, nelze hovořit o nevěrohodnosti. Žalobce má za to, že poskytl věrohodnou a konzistentní výpověď, která koresponduje se zjištěním správního orgánu o zemi původu. Pochybnost žalovaného o jeho nevěrohodnosti tak není důvodná. Domnívá se, že jeho obavy z pronásledování ze strany íránských státních orgánů byly důvodné, tyto ho z důvodu jeho protivládních projevů považují za nedůvěryhodnou osobu, zabránily mu v dalším studiu v Bělorusku a tím, že se žalobce přestal dostavovat na každotýdenní setkání osob v Bělorusku na íránské ambasádě, dal další podnět k nedůvěře své osoby ze strany Íránu. Pokud by se íránská strana dozvěděla, že mluvil o okolnostech svého zadržení a pobytu ve vězení, hrozilo by mu další zatčení za protiislámskou propagandu a za porušení slibu, který dal při

propuštění věznice z Evinu. V případě návratu do země původu by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy (nelidské a ponižující zacházení) pro svou předchozí činnost. Je proto přesvědčen, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. a) za uplatňování politických práv a svobod a dle § 12 písm. b) z důvodu zastávání svých politických názorů a dále podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle §14a zákona o azylu. Ze všech výše uvedených důvodů navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žalobních námitek, s nimiž nesouhlasí, odkázal na obsah správního spisu, zejména na žádost o udělení mezinárodní ochrany, výpovědi žalobce, informace o zemi původu a na vlastní rozhodnutí, na jehož správnosti setrval. Uvedl, že zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení sdělil a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobce v průběhu správního řízení neuváděl skutečnosti, na základě kterých by mu mohla být udělena určitá forma mezinárodní ochrany. Žalovaný rovněž s ohledem na rozpory v jednotlivých výpovědích žalobce (strana 8-9 rozhodnutí) trvá na jejich nevěrohodnosti a nekonzistentnosti a jejich vysvětlení popisované v doplnění žaloby považuje za účelové. Upozornil, že žalobce po zmiňovaném věznění a následném propuštění v zemi původu žádné problémy ve smyslu zákona o azylu neměl, zapojil se do běžného života, nebyl omezován, nebyl mu nařízen dohled či povinnost docházet na policii a připravoval se na přijímací zkoušky na vysokou školu. Několik týdnů po jeho propuštění ze zmiňovaného věznění mu byl dokonce vystaven cestovní doklad, na který opakovaně bez problémů opouštěl Írán, přičemž samotnému vystavení cestovního dokladu předchází pečlivá kontrola v databázích bezpečnostních složek. Dále ze studií (jazykový kurz) v Bělorusku se bez problémů do Íránu vracel zpět. Žalovaný poukázal na žádost o udělení mezinárodní ochrany, kde žalobce na dotaz č. 20 - „Kdy a z jakého důvodu jste opustil svou vlast“ sdělil, že jel studovat do Běloruska, v Íránu se necítil dobře, protože tam nemohl svobodně žít, je tam diskriminace a perzekuce. Z Běloruska odcestoval proto, že jej nepřijali na vysokou školu a nechovali se k němu dobře. Zde žalobce neuváděl jako důvod opuštění Íránu tak zásadní skutečnosti jako, že publikoval na internetu, že byl vězněn, bit, mučen, zmiňuje v podstatě pouze obecnou nespokojenost s íránským režimem. Z jeho vyjádření v žádosti rovněž vyplývá, že jej k dalšímu studiu nepřijali Bělorusové, nikoli že by mu v tomto zabránily íránské orgány. V Bělorusku žalobce nikdo nemučil, nebil, a přesto tuto zemi rovněž opustil. Jeho opakované návraty do Íránu nesvědčí o opodstatněných obavách z pronásledování v zemi původu či ohrožení vážnou újmu, přičemž zmiňovaný příběh také není doložen jediným hodnověrným důkazem, naopak s ohledem na vyzdvížené rozpory a nekonzistentnost jednotlivých výpovědí nepůsobí věrohodně. Žalovaný je přesvědčen o tom, že žalobce nebyl v průběhu správního řízení zkrácen na svých právech, přičemž nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný odkázal na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů. Projednal žalobu při jednání za přítomnosti tlumočníka

jazyka anglického.

V přezkumném řízení soud ověřil následující rozhodné skutečnosti.

V žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 31.10.2011 žalobce uvedl, že má íránskou národnost, je muslimského vyznání, není a nebyl členem žádné politické strany ani organizace. Írán opustil dne 13.11. 2010, protože: 1) odjel studovat do Běloruska, 2) v Íránu se necítil dobře, nemohl tam svobodně žít, je tam diskriminace a perzekuce. Bělorusko si vybral proto, že bylo snadné do této země získat vízum. Studoval tam jazykový kurz (do 25.10.2011), během pobytu se v létě 2011 na tři týdny vrátil do Íránu. Dále chtěl v Bělorusku studovat lékařskou fakultu, ale nebyl přijat. Rozhodl se proto odcestovat do Belgie. V Praze při přestupu ho zadržela policie, protože měl padělané cestovní vízum (zařídil mu ho člověk, který žije v Turecku). Protože mu nevyšla cesta do Belgie, požádal o mezinárodní ochranu v ČR. Dále uvedl, že během svého studia v Bělorusku se musel jednou měsíčně hlásit na íránském velvyslanectví a jednou týdně se účastnit povinných setkání. K otázce trestního stíhání uvedl, že v roce 2009 byl jeden a půl měsíce ve vazbě za rušení veřejného pořádku, neuposlechnutí pokynu policie, poškozování veřejného majetku, podporu protivládního hnutí, zneuctění vlády a výtržnictví. V případě návratu se obává uvěznění, protože odešel a prozradil jejich tajemství, ve vlasti vědí, že není v Bělorusku, protože se neúčastnil každotýdenních setkání. Ve vlastnoručně psaném prohlášení doplnil, že po volbách se účastnil demonstrací a byl zadržen, čímž mu byla způsobena materiální a lidská újma.

Při pohovoru provedeném téhož dne žalobce zopakoval, že Írán opustil dne 13.11. 2010, vrátil se tam 29.7.2011 na tři týdny poté, co nebyl v Bělorusku přijat na vysokou školu. Tehdy kvůli nepřijetí navštívil íránskou zástupkyni v Minsku a ta mu sdělila, že se musí jet zeptat do Teheránu. Žalobce k důvodu svého nepřijetí na vysokou školu v Bělorusku vyslovil názor, že vysoké školy jsou tam ovládány íránskou vládou, íránské úřady rozhodují o tom, kdo na běloruských školách smí studovat. Popsal vydání svého cestovního dokladu, který si musel vyzvednout v Turecku. Při odjezdu z Íránu do Běloruska neměl na hranicích žádné problémy. V Bělorusku se mu nelíbilo a poté, co tam nemohl dále studovat, rozhodl se po dohodě s matkou pro odjezd. Chtěl odcestovat do Belgie, protože tam již měl někoho z rodiny. K důvodům odjezdu z vlasti uvedl, že byl pronásledován, zatčen, bylo mu vyhrožováno kvůli účasti na demonstracích, měl zakázáno studovat, nesměl svobodně mluvit, byl diskriminován. Uvedl, že demonstrace ve vlasti se konaly v roce 2009 po vyhlášení výsledků prezidentských voleb, které byly zmanipulované. Dne 28.3.1388 perského kalendáře (tj. dne 18.6.2009) byl zadržen milicí Basidž, odveden na policii a převezen do věznice Kahrizak, kde strávil jeden týden a poté byl převezen do věznice Evin, kde pobýval 5 týdnů. Uvedl, že demonstroval čtyři dny společně s partou, psali na zdi hesla proti režimu, publikovali články na internetu proti režimu přes Twitter a Facebook (žalobce publikoval pod přezdívkou). Popsal podmínky v obou věznicích (strana 3 napadeného rozhodnutí), kde byl podroben ponižování, psychickému mučení (slovní urážky), fyzickému mučení – byl kopán, bit kabely, hadicemi, bičem. Propuštěn byl pod podmínkou, že si: 1) nebude nikde stěžovat, 2) nevezme advokáta a 3) nebude pokračovat v činnostech, kvůli kterým

byl zadržen. Po propuštění vyhledal lékaře a psychologa (nemá žádné potvrzení ani doklady o vězení). Propuštěn byl i proto, že byl živitel rodiny (otec byl starý) a byl nezletilý. Potvrdil, že po propuštění již žádné problémy neměl. V případě návratu do vlasti se obává zadržení, uvěznění a mučení, protože se již neúčastnil pravidelných schůzek v Bělorusku, z čehož íránské státní orgány vědí, že tam již není.

Při doplňujícím pohovoru dne 13.9.2012 se žalobce vyjadřoval ke svému studiu a vysvětlení kdo a jakým způsobem mu zakazoval studovat. Upřesnil, že během jeho vazby v roce 2009 mu zakázali studovat. Hlásil se na lékařskou fakultu v zemi původu, ale řekli mu, že je na seznamu osob, které nemohou studovat. K dotazu žalovaného, jak mohl přes vyslovený zákaz studovat v Bělorusku, žalobce vysvětlil, že zákaz studia platil jen pro území Íránu. Pro Bělorusko se rozhodl proto, že to bylo nejjednodušší, ale byla to dle žalobce špatná volba, protože se dozvěděl, že na běloruské školství má íránský režim velký vliv. Upřesnil, že v Bělorusku studoval jednoroční jazykový kurz (musel zaplatit poplatek 2000 USD), který byl podmínkou pro další studium. Ke studiu lékařské fakulty byl bez vysvětlení odmítnut. Byl odkázán na ministerstvo do Íránu, kam v létě 2011 na tři týdny odjel. Bylo mu sděleno, že nesmí studovat a jeho diplom nebude na území Íránu platný. V Íránu se necítil bezpečně, neměl právo na vzdělání, na základní svobodu. Uvedl, že „cítil, že je na nějakém seznamu, měl pocit, že je pronásledován.“ Přímo ohrožen však nebyl. Chtěl se dostat do Belgie a jediná cesta byla přes Bělorusko. Ke svým potížím ve vlasti uvedl, že před zatčením v roce 2009 neměl s režimem žádné problémy, byl proti němu, ale nedával to nijak najevo. Po volbách, které byly zmanipulované, vyšel jako ostatní lidé do ulic. Na demonstraci byl ve skupince 4-5 osob, jejich úkolem bylo psát protirežimní nápisy na zdi, dávat výzvy na internet, vykřikovali hesla. Opětovně popsal obě věznice a pobyt v nich (strana 5 rozhodnutí). Žalobce k prokázání svých tvrzení doložil materiály-potvrzení o ukončení střední školy, potvrzení o studiu přípravného kurzu pro cizince v Bělorusku ve školním roce 2010-2011, potvrzení psychologa ze země původu, jehož text kromě jména byl nečitelný.

Součástí správního spisu jsou dále informace shromážděné žalovaným ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Íránské islámské republice. Jedná se zejména o Zprávu o zemi MV Velké Británie z 28.6.2011, Zprávy o dodržování lidských práv za roky 2009 a 2010 MZ USA z 11.3.2010 a 8.4.2011, Směrnici o posuzování žádostí o azyl MV Velké Británie z října 2012, Informace MZV ČR ze dne 14.4.2010, Společnou zprávu z ověřovací mise do Teheránu Dánské imigrační služby, norské LANDINFO a Dánského výboru pro uprchlíky z února 2013 a databanku ČTK Írán, aktuální znění.

Při jednání soudu účastníci setrvali na svých návrzích a odkázali na svá písemná podání ve věci.

Pověřená zástupkyně žalobce se neztotožnila s názorem žalovaného, že po demonstracích v roce 2009 docházelo v Íránu pouze k plošnému zatýkání jejich účastníků. I kdyby se jednalo o plošné zatýkání lidí, kteří se demonstrace zúčastnili, politické důvody jim byly přisuzovány. Žalobce se povolebních demonstrací zúčastnil svobodně a dobrovolně a dával tím najevo, že se mu politický režim jeho země

nelíbí. Byl zadržen a následně odveden do vězení, kde byl mučen. Na rozdíl od žalovaného považuje výpovědi žalobce za konzistentní, držel se jedné dějové linie. Odkázala v tomto směru na rozsudek ESLP v případě RC proti Švédsku č. 41827/07, v němž se ESLP neztotožnil s nevěrohodností žadatele z Íránu a na rozsudek NSS č.j. 6 Azs 235/2004 (citovaný v doplnění žaloby) rovněž k otázce posouzení věrohodnosti výpovědí žadatele o mezinárodní ochranu. Uvedla, že i objektivní zprávy o zemi původu hovoří o tom, že pokud dotyčné osoby byly zadrženy a poté propuštěny, byl jim vysloven ústní zákaz studovat, pracovat. To samé se stalo i žalobci, jemuž byl vysloven zákaz studovat i v zahraničí, a pokud by v zahraničí vystudoval, bylo mu sděleno, že doklady o vzdělání by mu nebyly v zemi původu uznány.

Pověřená pracovnice žalovaného uvedla, že při demonstracích v zemi původu žalobce v roce 2009 docházelo k zatýkání studentů a demonstrantů. Žalobce byl po 6 týdnech svého zadržení propuštěn, jedním z důvodů byla skutečnost, že byl mladistvý. Odkázala na zprávu Dánské imigrační služby, norské LANDINFO z února 2013, v níž se uvádí, že „pokud dotyčný jedinec již nebyl dále aktivní, státní orgány se o něho s největší pravděpodobností nezajímaly. Bylo by nesprávné se domnívat, že státní orgány aktivně perzekvují jedince, kteří byli na ulici v souvislosti s demonstracemi v roce 2009“. Žalovaný je toho názoru, že zatčení a zadržení žalobce nepředstavuje pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť zde chybí znak intenzity, opakovanosti a individuality. Poukázala na rozsudek Krajského soudu v Praze č.j. 46 Az 887/2003 ze dne 8.7.2004, který hovoří o vyslýchání a zadržení policií a na rozsudek NSS č.j. 9 Azs 29/2008 ze dne 17.7.2008, v němž se uvádí, že pouhá účast na demonstraci, která se týká projevů nespokojenosti se situací v zemi původu, není pronásledováním ve smyslu zákona o azylu. Dále poukázala na zprávu Freedom in the World 2014 Írán, v níž se uvádí, že v září 2013 íránské ministerstvo vědy, výzkumu a vývoje uvedlo, že studenti, kteří se aktivně politicky projevovali, nebudou vyloučeni ze studia na vysoké škole, a pokud byli vyloučeni, mají možnost opětovného přijetí. Dále zdůraznila, že právo na vzdělání se řadí mezi hospodářská a kulturní práva, která nejsou pod přímou ochranou zákona o azylu (obdobně je uvedeno v rozsudku NSS č.j. 5 Azs 116/2004 ze dne 29.7.2004) a tento závěr lze aplikovat i na žalobce. Tvzení žalobce, že běloruské školy jsou ovládány Íránem, označila za spekulaci. K otázce bezpečného návratu žalobce do země původu odkázala na zprávu MV Velké Británie z října 2012, v níž se uvádí, že osoby, které z Íránu odcestovaly nelegálně, což není případ žalobce, nebudou mít v případě návratu problémy se státními orgány, hrozí jim toliko pokuta.

Zástupkyně žalobce namítla, že výše citovaná judikatura není relevantní. Žalobce nemohl v zemi původu studovat proto, že projevil svá politická práva. V jeho případě tak došlo k porušení článku 3, 5 a 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dále uvedla, že žalovaným použité zprávy o zemi původu, zejména o situaci ve věznicích, tvzení žalobce nevyvracejí, ale potvrzují. Má za to, že žalovaným učiněný závěr o nevěrohodnosti žalobce není v rozhodnutí nijak podložen, a proto je rozhodnutí nepřezkoumatelné.

Žalobce ve své účastnické výpovědi uvedl, že denně se ve sdělovacích

prostředcích uvádí, že lidská práva jsou v Íránu porušována, nemá žádnou záruku, že v případě návratu nebude pronásledován. Zopakoval špatné podmínky ve věznici Kahrizak. Po propuštění z vězení se nemohl chovat jako dříve, nemohl volně vycházet z domu. Kdyby se vrátil do Íránu, opakovaně by se ocital ve vězení, každá záminka pro jeho uvěznění by byla dobrá. Dále si stěžoval na délku svého řízení o udělení mezinárodní ochrany a uvedl, že v průběhu správního řízení mu byl zajištěn tlumočnický do perského jazyka, jednalo se však o afghánského tlumočnicka, jehož perština je „jiná“. Vzněl ústní stížnost během pohovoru. K tomu zástupkyně žalovaného namítla, že z obsahu obou protokolů vyplývá, že žalobce proti tlumočení a zápisu protokolů neměl žádné připomínky, lhůta k vydání rozhodnutí byla vždy zákonně prodloužena v souladu s ust. § 27 zákona o azylu (pozn. soudu: souhlasí s obsahem správního spisu). K otázce svého studia v Bělorusku žalobce vysvětlil, že mu íránská vláda umožnila odjet studovat do Běloruska, ale s tím, že to bude pod její kontrolou. Pobyt si však platil sám. Měl takový dojem, že ho chtěli dostat z Íránu, neboť byla obava, že budou v zemi pokračovat další demonstrace. Po příjezdu do Běloruska podepsal dohodu s íránskou ambasádou, v níž se zavázal, že se každý týden zúčastní povinných setkání a jednou za měsíc se dostaví a podepíše se. K dotazu zástupkyně žalovaného, proč si za 20 tisíc USD pořizoval pas, když měl uzavřenou dohodu o studiu a jak tvrdí, íránské státní orgány ho chtěly dostat ze země (měly mu tedy pas samy ochotně vydat), uvedl, že ve vlasti legální státní úředníci vyřizující pasy, ale řeknou si o peníze. Pro daného úředníka bylo nebezpečné vystavit pas žalobci, proto si ho musel vyzvednout v Turecku. K tvrzení, že mu vlivem Íránu nebylo umožněno v Bělorusku studovat, ale přitom měl s Íránem podepsanou dohodu o studiu, vysvětlil, že Írán ho chtěl dostat zpátky, utratil své peníze (vlastní náklady na studium) a není mu to nic platné, stejně nebude mít kontrolu nad svým životem. Chtěli mu ublížit.

Soud k důkazu konstatoval překlad vybraných pasáží žalobcem předloženého svazku ze zprávy Freedom from Torture, Country Reporting Programme z března 2013, pojednávající o zadržení osob v Íránu v rozmezí let 2009-2011, o podmínkách propuštění a útěku ze zadržení (na přímluvu rodiny, po zaplacení kauce, závazek spolupráce s úřady, zákaz výkonu zaměstnání, studia, zapojení se do politických aktivit). Zadržené a propuštěné osoby v různých časových intervalech opustily Írán, některé z nich se hned po propuštění začaly skrývat. Osoby, které neopustily Írán do tří měsíců po propuštění, měly obavy z dalšího zadržení nebo při porušení daného slibu byli zadrženi jejich rodinní příslušníci. Někteří z těch, co neopustili zemi okamžitě, byli nuceni spolupracovat se státními orgány.

Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.

Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Původcem pronásledování se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním. Za pronásledování se nepovažuje, může-li cizinec s přihlédnutím k osobní situaci nalézt účinnou ochranu v jiné části státu, jehož státní občanství má, nebo je-li osobou bez státního občanství, v jiné části státu svého posledního trvalého bydliště, pokud se obava z pronásledování vztahuje pouze na část území státu.

Z obsahu předloženého správního spisu vyplývá, že žalovaný se případem žalobce podrobně zabýval, posuzoval jeho azylový příběh na základě výpovědí žalobce učiněných v řízení o mezinárodní ochraně, na základě výše uvedených informací o zemi původu a materiálů předložených samotným žalobcem. Žalovaný nijak nezastírá, že v Íránu vládne autoritářský a nedemokratický režim, že v souvislosti s povolebními demonstracemi v roce 2009 docházelo k věznění a mučení stovek lidí. Objektivní informace z více zdrojů popisují špatné podmínky v íránských věznicích, o špatném zacházení s vězni a o celkově nedostatečné situaci v oblasti dodržování lidských práv. Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že správní řízení netrpí vytýkanými vadami, žalovaný náležitě zjistil skutkový stav věci a napadené rozhodnutí, které plně vyhovuje požadavkům ust. § 68 správního řádu včetně řádného a podrobného odůvodnění (14 stran), bylo vydáno v souladu se zákonem. Výčet důvodů pro udělení azylu uvedených v § 12 zákona o azylu je taxativní a nelze je rozšiřovat o důvody další. Žalobce uvedl, že ve vlasti nebyl členem žádné politické strany nebo organizace a před svým zatčením v roce 2009 neměl se státními orgány žádné problémy. Jeho potíže začaly až po jeho zadržení během demonstrace dne 18.6.2009. Žalovaný se proto zabýval otázkou, zda byl žalobce v souvislosti se svými uváděnými aktivitami (psaní hesel na zdech domů, uveřejňování protirežimních hesel a výzev na internetu) vystaven takovému jednání íránských státních orgánů, které by bylo možné považovat za pronásledování. Dospěl k závěru, že nikoli, neboť žalobce publikoval na internetu pod pseudonymem a tyto i další jeho aktivity nebyly íránským státním orgánům známy, proto za ně ani nemohl být postihován. Žalovaný na podkladě objektivních informací o zemi původu připouští, že po demonstracích v roce 2009 docházelo k zadržování demonstrantů i milicemi Basidž, a nemůže proto vyloučit ani zadržení žalobce. Vyslovil však

pochybnosti o důvodech zadržení žalobce s poukazem na nesrovnalosti v jeho výpovědích, které popsal na straně 8 a 9 napadeného rozhodnutí v konfrontaci s použitými informacemi o zemi původu. Žalovaný poukázal na to, že v době zadržení byl žalobce nezletilý, nemohl se přímo zúčastnit prezidentských voleb, jeho vyšetřování v této souvislosti pak ztrácí smysl. Dospěl k závěru, že k zadržení žalobce nedošlo za projevování jeho politických práv a svobod, ale v souvislosti s plošným zatýkáním během masových demonstrací. S odkazem na zprávu Dánské imigrační služby z února 2013, v níž se uvádí, že většina řadových demonstrantů, zatčených v průběhu roku 2009, byla propuštěna po deseti dnech, dospěl žalovaný k závěru, že pokud byl žalobce uvězněn, jednalo se spíše o trest za ničení veřejného majetku během demonstrace či neuposlechnutí příkazu policie či za další přečiny žalobcem zmíněné v žádosti, čemuž by délka trestu 1,5 měsíce vězení odpovídala. Žalovaný dále poukázal na rozporuplná tvrzení žalobce ohledně zákazu studia. Připustil, že zpráva Dánské imigrační služby z února 2013 hovoří o zákazu studia u mladých lidí, jejichž rodina je politicky aktivní, to však není případ žalobce. Zákaz studia žalobci na vysoké škole jako trest za jeho účast na demonstraci označil žalovaný za nevěrohodný, a to především vzhledem k tomu, že žalobci bylo umožněno se ke studiu vysoké školy připravovat v Bělorusku, a to pod kontrolou íránských státních orgánů.

Soud pečlivě hodnotil výpovědi žalobce učiněné ve správním řízení a je nucen konstatovat, že ani po jeho výpovědi učiněné v řízení před soudem, nebyly odstraněny žalovaným vyslovené pochybnosti o věrohodnosti výpovědi žalobce. Přes vyslovený zákaz studia, žalobce po svém propuštění z vězení odcestoval studovat do Běloruska, kde podepsal dohodu s íránskými státními orgány. Žalobce nejdříve vypověděl, že ho íránské státní orgány chtěly dostat ze země a současně, že ho chtěly (nepřijetím k dalšímu studiu v Bělorusku) dostat zpátky do země. Potom se žalobcem vyslovená obava z pronásledování íránskými státními orgány pro případ návratu jeví jako neopodstatněná. Navíc žalobce opustil zemi původu legálně, při propuštění z věznice neměl zákaz vycestování, při návratu do země původu v létě 2011 a opětovném vycestování do Běloruska neměl žádné potíže. I z tohoto důvodu se nemá v případě návratu do vlasti čeho obávat. Soud tak ve shodě se žalovaným uzavírá, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, nelze rovněž dospět k závěru, že by mohl ve vlasti pociťovat obavu z pronásledování z důvodů vyjmenovaných v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu v daném případě pro zastávání svých politických názorů. Žalobce ve své žádosti o mezinárodní ochranu za důvody svého odjezdu z vlasti označil na prvním místě studium v Bělorusku a dále obecné konstatování, že se v Íránu necítil dobře, nemohl tam svobodně žít, je tam diskriminace a perzekuce. Pronásledování své osoby íránskými státními orgány z důvodu své politické činnosti nebo obavu z takového pronásledování za důvod svého odjezdu z vlasti nevyslovil. Při doplňujícím pohovoru dne 13.9.2013 žalobce uvedl, že se v Íránu necítil bezpečně, „měl pocit, že je pronásledován“, potvrdil však, že přímo ohrožen a tedy přímo pronásledován nebyl. Soud je tak nucen ve shodě se žalovaným konstatovat, že pro naplnění pojmu pronásledování ve smyslu zákona o azylu tak v případě žalobce chybí znak individuality (byl zatčen v rámci plošného zatýkání po demonstraci), intenzity a opakovanosti, když pouhý „pocit“

z pronásledování není s to těmto kritériím dostát. Soudu je z úřední činnosti známo, že situace v oblasti dodržování lidských práv v Íránu není na dobré úrovni, nicméně obecná nespokojenost se situací v zemi původu i pokud jde o oblast dodržování lidských práv, není důvodem pro udělení azylu, jak se již opakovaně vyslovil i Nejvyšší správní soud. V projednávané věci lze odkázat i na právní větu, v níž se uvádí: „Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by se na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.“ (podle rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20.10.2005, č.j. 60 Az 50/2005).

Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení azylu dle § 13 a 14 zákona o azylu. K udělení azylu dle § 13 zákona o azylu (tzv. azyl za účelem sloučení rodiny), který zohledňuje rodinné vazby a uplatňuje se toliko vůči zákonem vymezenému okruhu rodinných příslušníků azylanta, nebyl v případě žalobce shledán zákonný podklad, neboť žalobce není rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl udělen azyl dle § 12 nebo 14 cit. zákona.

Podle ustanovení § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Udělení humanitárního azylu je zcela na volné úvaze správního orgánu. Žalovaný v rámci své úvahy hodnotil zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situaci žalobce, přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu a neshledal v jeho případě důvody pro udělení humanitárního azylu. Ostatně žalobce se tohoto zvláštního typu azylu ani nedomáhal, resp. neuvedl žádné skutečnosti hodné zvláštního zřetele, z nichž by bylo možné na případnou důvodnost tohoto postupu usoudit. Soud tak uzavírá, že žalovaný při posouzení důvodů dle § 14 zákona o azylu nevybočil z mezí stanovených zákonem.

Následně správní orgán postupoval dle § 28 zákona o azylu a zkoumal, nesplňuje-li žalobce důvody k udělení tzv. doplňkové ochrany tak, jak je upravena v ust. § 14a a § 14b zákona o azylu.

Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné

nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Podle § 14b odst. 1 zákona o azylu se v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení. Podle § 14b odst. 2 téhož zákona se rodinným příslušníkem pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel osoby požívající doplňkové ochrany, svobodné dítě osoby požívající doplňkové ochrany, které je mladší 18 let, rodič osoby požívající doplňkové ochrany, která je mladší 18 let, nebo zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu. Podle § 14b odst. 3 zákona o azylu je předpokladem pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny manželů osoby požívající doplňkové ochrany trvání manželství před udělením doplňkové ochrany cizinci. Podle § 14b odst. 4 zákona o azylu v případě polygamního manželství, má-li již osoba požívající doplňkové ochrany manžela žijícího s ním na území České republiky, nelze udělit doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny další osobě, která je podle právního řádu jiného státu manželem osoby požívající doplňkové ochrany.

Smyslem a účelem doplňkové ochrany je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. V odůvodnění této části rozhodnutí žalovaný vycházel jak z informací od žalobce, tak z informací získaných v průběhu správního řízení a vypořádal se s nimi při posuzování skutečnosti, zda žalobci hrozí pro případ návratu skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Konkrétně se zabýval žalobcem vyslovenou obavou ze zadržení a mučení za nelegální opuštění Běloruska a obavou z trestu, za to že prozradil, jaké panují podmínky ve věznicích Kahrizak a Evin. Žalovaný označil žalobcem vyslovené obavy za nepodložené, neboť situace v iránských věznicích je všeobecně známa z veřejně dostupných zdrojů a ze zpráv vydaných v přímo v zemi původu žalobce, na jejichž základě pak došlo k uzavření věznice Kahrizak iránskou vládou. K otázce bezpečného návratu pak odkázal na zprávu MV Velké Británie z října 2012 (viz výše) s poukazem na skutečnost, že žalobce opustil vlast legálně, neměl zákaz vycestování ze země původu, v případě návratu se tak nemá čeho obávat. Jeho nelegální opuštění Běloruska nemusí být iránským úřadům známo. Se závěry žalovaného a odůvodněním i této části rozhodnutí se soud ztotožňuje.

Krajský soud uzavírá, že neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno v souladu se zákonem, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalobci, který ve věci úspěch neměl. Žalovanému však žádné náklady v řízení před soudem nevznikly, a proto soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 24. března 2014

JUDr. Ivona Šubrtová, v. r.
samosoudkyně